

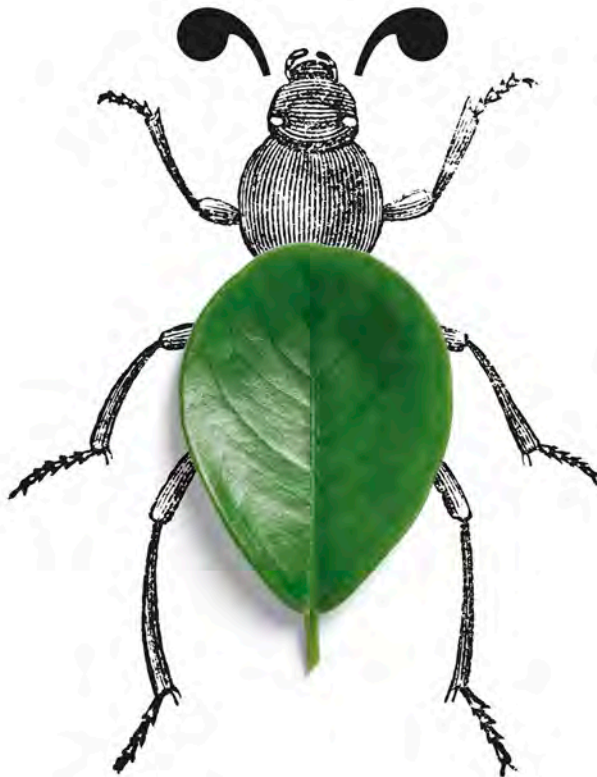
Com creix l'herba

Feia temps que tenia el llibre *Allá lejos y tiempo atrás* (Acantilado) de W. H. Hudson esperant en la tauleta de nit. El fet de ser unes memòries d'un naturalista anglès per la pampa argentina m'havia interessat, però alhora em feia una mica de mandra la lectura. Tens tant altres ofertes suggeridores a l'abast! Llibres més actuals que, a més a més, en cas d'escriure sobre ells poden interessar més els lectors... Però, durant aquests darrers dies, durant un refredat fort, amb una mica de febre, amb l'esperit vagarós i el cos adolorit, li vaig donar una oportunitat. I, de colp i volta, amb una sorprenent i alhora nítida claredat la veu de Hudson se'm va fer present: aquell nen d'uns sis o set anys, al bell mig de la pampa argentina, envoltat per una fauna indescriptiblement rica i diversa. Però, a més a més, quins retrats més brillants realitza dels gauchos, *estancieros* i veïns compatriotes! És tal la riquesa d'imatges i metàfores, d'olors i sorolls, d'animals extraordinaris (el nyandú, l'armadillo, la serp negra...), que durant els accessos de febre nocturns aquestes impressions emergien en els meus somnis en un poti-poti vibrant i inesgotable.

Maupassant, en *La petite Roque*, escriu sobre els anglesos: "C'étaient de simples et braves toqués, de ces errants éternels dont l'Angleterre couvre le monde". Sí, i la família Hudson forma part d'aquest conjunt de tocats de l'ala, d'errants eterns, perduts en la mar infinita de la planura argentina, amb els veïns més pròxims a vint quilòmetres de distància. I, tanmateix, pense

MARTÍ
DOMÍNGUEZ
@MartíDominguezR

IL·LUSTRACIÓ DE DIEGO MIR

que els anglosaxons són qui millor han sabut descriure la naturalesa, qui millor han copsat, amb màxima nitidesa, la vida íntima i fugaç, la diversitat dels éssers vivents. Com ara el nord-americà John Burroughs, un altre exemple preclar, que en les seues excursions per Anglaterra a la recerca del cant del rossinyol escriu planes memorables, d'allò millor de la literatura anglesa. Quin llibre més esplèndid és *El arte de ver las cosas* (Errata naturae)! A ell també li és aplicable la frase que Joseph Conrad va dedicar a Hudson: "Escriu amb la mateixa naturalitat amb què creix l'herba".

Pense en la nostra literatura, i no trobe cap exemple semblant. La natura ha tingut sempre una missió utilitària, i tot i que hi ha excepcionals descripcions (Ruyra, Català, Pla...), aquesta mai no és una mirada de naturalista. Antoni Rovira i Virgili va escriure el *Teatre de la natura* i Josep Maria de Sagarra *Els ocells amics*, llibres amables, més prop de la divulgació popular, seguint l'exemple dels francesos, en especial de Michelet i Maeterlinck. Perquè els grans llibres de divulgació francesa, com ara els de Jean-Henri Fabre (tan excepcionalment reveladors dels mecanismes ocults de la naturalesa), pequen potser de ser massa descriptius, i deixen poc d'espai per a l'emoció, per a l'apunt personal o familiar.

I, tanmateix, Julià Guillaumon a *Les cuques* ha portat a terme un llibre ple de flaixos literaris, on els insectes són el gran pretext per a bastir els escenaris de la memòria, per a evocar el seu passat adolescent a Argentona, quan vivia envoltat per una natura plètòrica i pròxima. Un llibre curull d'imatges i metàfores (la papallona zebra és un tigre alat, l'escarabat *Hoplia coerulea* porta la camisa per fora, el criomèlid *Timarcha tenebricosa* quan se'l molesta allibera un líquid, "un suc de carbassa, com si el pagès hagués passat per la paella un tall de xoriço"). Un llibre escrit amb senzillesa i naturalitat, dins de la gran tradició anglesa. Un llibre escrit... com creix l'herba.